

Podnebne spremembe: neustavljivo gibanje prevzema nadzor

António Guterres

Na predvečer septembrskega vrha Združenih narodov (ZN) o podnebnih ukrepih se je na milijone mladih žensk in moških po svetu zbralo ter svetovnim voditeljem povedalo: »Pustili ste nas na cedilu.«

Prav imajo.

Globalne emisije naraščajo. Temperature naraščajo. Posledice za oceane, gozdove, vremenske vzorce, biotsko raznovrstnost, proizvodnjo hrane, vodo, delovna mesta in nenazadnje tudi za naše življenje so že velike ter postajajo vse bolj resne.

Znanost se ne moti. V mnogih krajih po svetu ljudje ne potrebujejo grafov ali tabel, da bi razumeli podnebno krizo. Preprosto lahko pogledajo skozi okno.

Podnebni kaos se v resničnem času pojavlja od Kalifornije do Karibov in od Afrike do Arktike ter širše. Najbolj trpijo tisti, ki so najmanj prispevali k temu problemu.

To sem videl na lastne oči, in sicer od Mozambika, ki ga preganjajo cikloni, in od orkanov opustošenih Bahamov ter do vzhajajočih morij južnega Tihega oceana.

Vrh o podnebnih ukrepih sem sklical kot odskočno desko, ki nas bo postavila na pravo pot pred ključnimi roki leta 2020, določenimi s pariškim sporazumom o podnebnih spremembah. Številni voditelji iz mnogih držav in sektorjev so se odzvali.

Široka koalicija, ki ne zajema le vlade in mladino, temveč tudi podjetja, mesta, investitorje in civilno družbo, se je skupaj podala v smer, ki jo naš svet tako obupno potrebuje, da preprečimo podnebno katastrofo.

Več kot sedemdeset držav se je zavezalo, da bo do leta 2050 doseglo neto ničelne emisije ogljika, čeprav tega še niso storili večji onesnaževalci. Več kot 100 mest je storilo enako, vključno z nekaj največjih na svetu.

Vsaj sedemdeset držav je naznanilo, da nameravajo okrepiti svoje nacionalne načrte v okviru pariškega sporazuma do leta 2020.

Majhne otoške države so se skupaj zavezale, da bodo ogljično nevtralne do leta 2030 in hkrati dosegle 100-odstotno pridobivanje energije iz obnovljivih virov.

Države od Pakistana do Gvatemale, Kolumbije do Nigerije, Nove Zelandije do Barbadosa so se zavezale, da bodo posadile več kor 11 milijard dreves.

Več kot 100 voditeljev zasebnega sektorja se je zavezalo, da bo pospešilo svoj prehod v zeleno gospodarstvo.

Skupina največjih lastnikov premoženja na svetu, ki upravlja z več kot dvema bilijonoma ameriških dolarjev, se je zavezala, da se bo do leta 2050 premaknila v ogljično nevtralne naložbene portfelje.

Temu se pridružuje nedavni razpis upravljalcev premoženja, ki predstavlja skoraj polovico vloženega kapitala sveta oziroma približno 34 bilijonov ameriških dolarjev in svetovne voditelje spodbuja, da postavijo smiselno ceno za ogljik ter postopoma po vsem svetu odpravijo fosilna goriva in pridobivanje energije iz premoga.

Mednarodni klub za razvojno financiranje se je zavezal, da bo do leta 2025 zbral 1 bilijon ameriških dolarjev za financiranje čiste energije v dvajsetih najmanj razvitih državah.

Tretjina svetovnega bančnega sektorja se je zavezala k uskladitvi svojih poslov s cilji pariškega sporazuma in cilji trajnostnega razvoja.

Vrh je predstavil tudi načine, kako lahko mesta in svetovne industrije, kot je na primer ladijski promet, dosežejo veliko zmanjšanje emisij. Izpostavljene so bile tudi pobude za zaščito gozdov in varovanje oskrbe z vodo.

Vsi ti koraki so pomembni, ampak niso dovolj.

Že od začetka je bil vrh zasnovan tako, da predrami svet in pospeši ukrepe v širšem obsegu. Služil je tudi kot svetovni oder za trde resnice in razsvetlitev tistih, ki vodijo, in tistih, ki ne. Zaniškovalci ali večji onesnaževalci se nimajo kam skriti.

Še naprej jih bom spodbujal, da naredijo veliko več doma, in si prizadevajo za zelene gospodarske rešitve po vsem svetu.

Naš planet potrebuje delovanje v resnično planetarnem merilu. Tega ni mogoče doseči čez noč in se ne more zgoditi brez polnega angažiranja tistih, ki so največ prispevali h krizi.

Če se naš svet želi izogniti podnebni katastrofi, je potrebno veliko več pozornosti usmeriti na pozive znanosti in do leta 2030 zmanjšati emisije toplogrednih plinov za 45 odstotkov, do leta 2050 doseči ogljično nevtralnost in do konca stoletja omejiti dvig temperature do 1,5 stopinje. Le tako lahko zagotovimo prihodnost našega sveta.

Preveč držav se še vedno zdi odvisnih od premoga, čeprav so že na voljo cenejše, bolj zelene možnosti. Potrebujemo veliko več napredka pri določanju cen ogljika. Zagotoviti moramo, da ne bo več novih elektrarn na premog do leta 2020 in prenehati z naložbami bilijonov dolarjev oziroma težko zasluženega denarja davkoplačevalcev v umirajoče industrije fosilnih goriv, ki le krepijo orkane, širijo tropske bolezni in zastrujejo konflikte.

Hkrati morajo razvite države izpolniti svojo zavezo, da bodo do leta 2020 zagotovile 100 milijard dolarjev iz javnih in zasebnih virov za blažitev ter prilagajanje v državah v razvoju.

Zagotovil bom, da se bodo zaveze, ki so jih prevzele države, zasebni sektor in lokalne oblasti, začele uresničevati decembra, in sicer na konferenci ZN o podnebnju v Santiagu, Čile. ZN so združeni v podpori pri uresničevanju teh pobud.

Podnebne spremembe so izjemno resen problem našega časa.

Znanost nam pravi, da se bomo na naši trenutni poti do konca stoletja srečali z globalnim segrevanjem za vsaj 3 stopinje Celzija. Mene takrat ne bo, bodo pa moji vnuki.

Nočem biti sokrivec pri uničenju njihovega enega in edinega doma.

Mladi, ZN in vse večje število voditeljev iz gospodarstva, financ, vlad in civilne družbe so se aktivirali in ukrepajo. Skratka, mnogi od nas. Če želimo uspeti, potrebujemo še številne druge, da sprejmejo podnebne ukrepe.

Pred nami je dolga pot, ampak gibanje se je že začelo.

António Guterres, generalni sekretar Združenih narodov

Različica tega članka je bila objavljena v VEČERU, dne 24.10.2019